

# Mitä kuuluu perunalle?

12.2.2026

Perunan talvipäivät, Ahvenanmaa

Antti Lavonen, MTK ry

# Perunan tulevaisuuden näkymiin vaikuttavia tekijöitä

- Ilmastonmuutos ja kasvintuhoojat
  - Kasvintuhoojien yleistyminen, uudet tuhoajat
  - Vesitalouden hallinta
- Teknologinen murros ja tekoäly
  - Täsmäviljely, automaatio
  - Datat keruu ja hyväksikäyttö

# Perunan tulevaisuuden näkymiin vaikuttavia tekijöitä

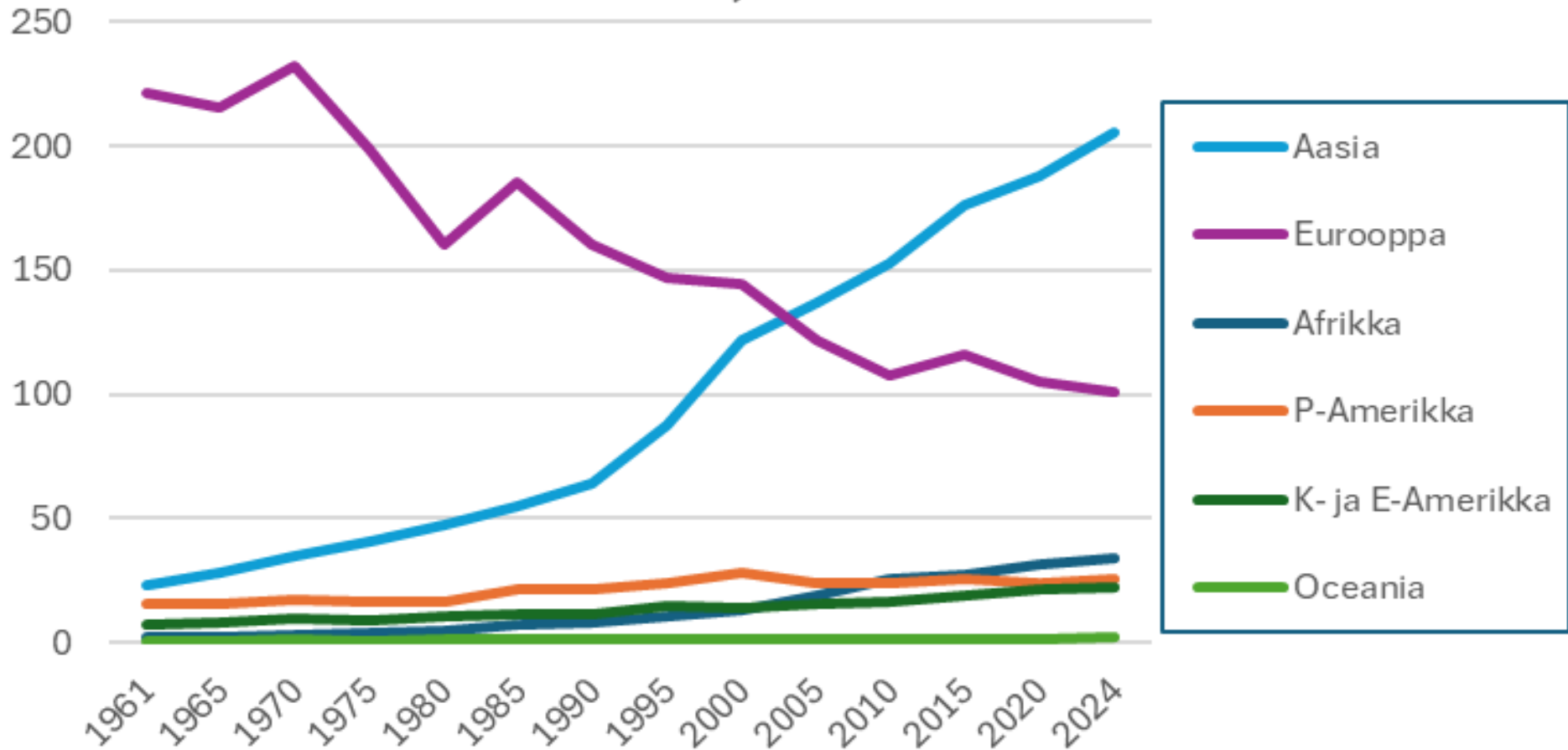
- **Kasvinjalostus ja uudet lajikkeet**
  - Resilienssi: kuivuus, korkeat lämpötilat, taudit, tuholaiset
  - Käyttötarkoituksen mukaisuus
- **Markkinatrendit ja kulutus**
  - Kasvispohjaiset proteiinit, perunaproteiinin hyvä aminohappokoostumus
  - Jalostusasteen nousu, n. 4-6 % vuotuinen kasvu maailmanlaajuisesti jalostetuissa tuotteissa
  - Vastuullisuusvaatimusten nousu

# Peruna kasvussa maailmalla

- **Voimakas kasvu maailmalla ruokaturvan takia**
  - Globaali tuotanto voi jopa kaksinkertaistua 10 vuodessa
  - Tuotannon painopiste siirtyy yhä vahvemmin Aasiaan ja Afrikkaan
- **Euroopassa maltillisempi kasvu, vahva arvon nousu**
  - Viljelyala vakaa tai laskee, mutta jalostusaste ja satoisuus nousevat
- **Suomessa viljelyala on laskenut viime vuodet**
  - Eurooppaa suuremmat satovaihtelut
  - Kuoripäällisen perunan kulutus laskee, mutta jalosteiden kasvava kysyntä pitää perunan tuotantoa yllä

# Perunan tuotantomäärä maanosittain 1961-2024, FAOSTAT

milj.  
tonnia



## Perunan tuotantoala maittain 2024. ha

Kiina	4 556 970
Intia	2 322 229
Ukraina	1 207 300
Venäjä	1 048 272
Bangladesh	456 979
Yhdysvallat	374 500
Pakistan	338 715
Peru	337 281
Etiopia	332 146
Nigeria	327 188
<b>Saksa</b>	<b>282 200</b>
Egypti	268 565
Kenia	225 948
<b>Ranska</b>	<b>217 680</b>

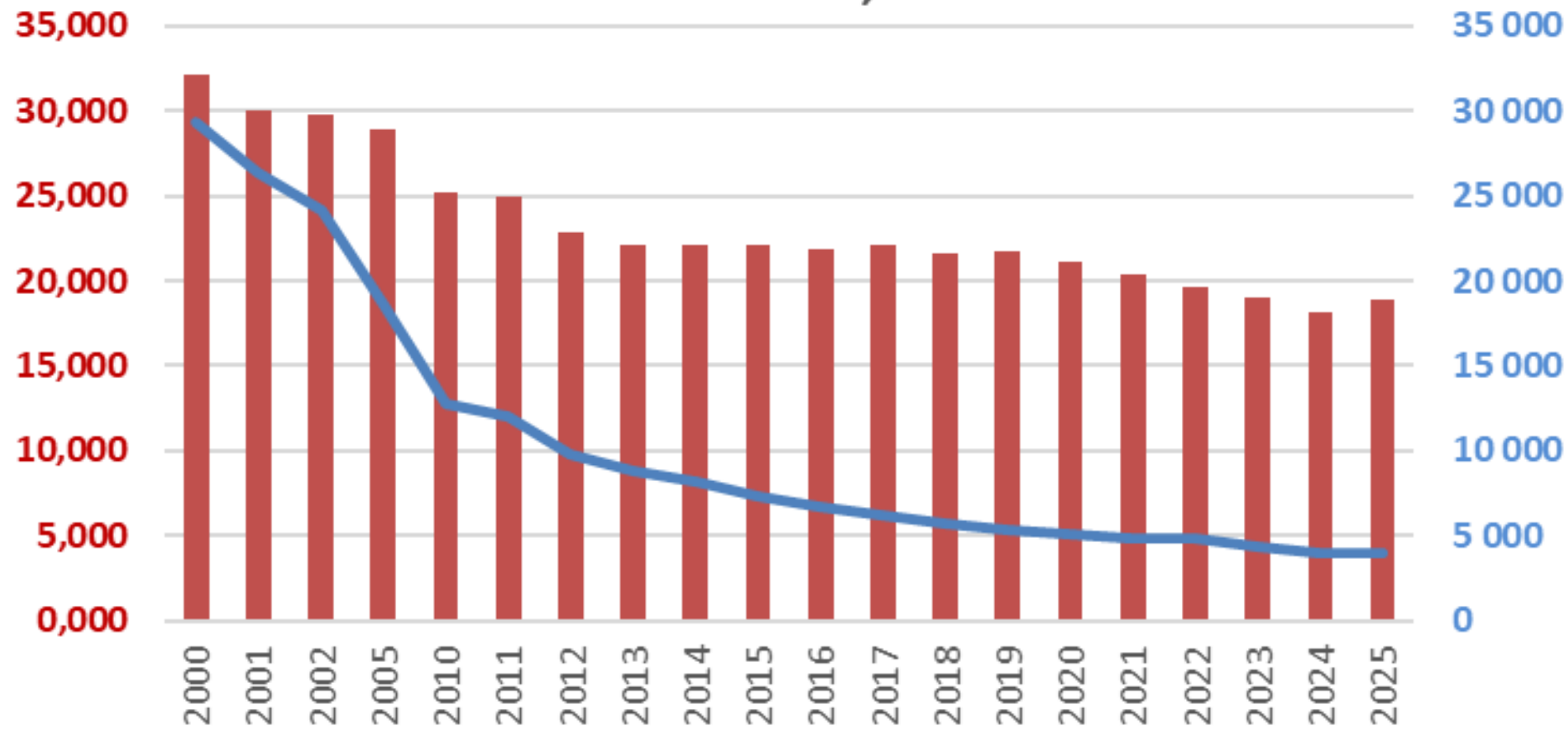
Lähde: FAOSTAT

## Suurimpien tuotantomaiden tuotantomäärä milj. t, 1995-2024

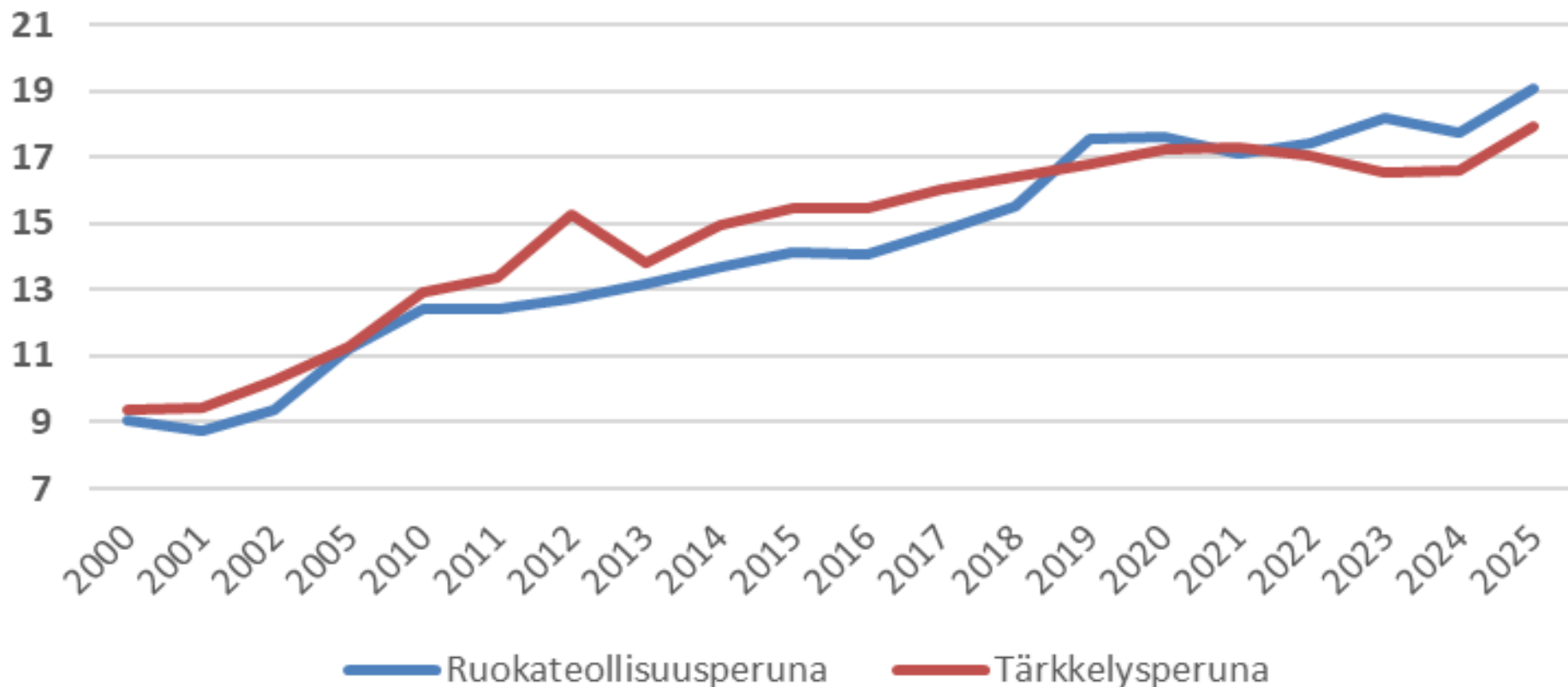
	Kiina	Intia	Ukraina	Venäjä
1995	46	17	15	40
2000	66	25	20	29
2005	71	29	19	28
2010	77	37	19	21
2015	83	48	21	34
2020	93	49	21	20
2024	95	57	21	18
<b>Muutos 1995-2024</b>	<b>106 %</b>	<b>228 %</b>	<b>43 %</b>	<b>-54 %</b>

Lähde: FAOSTAT

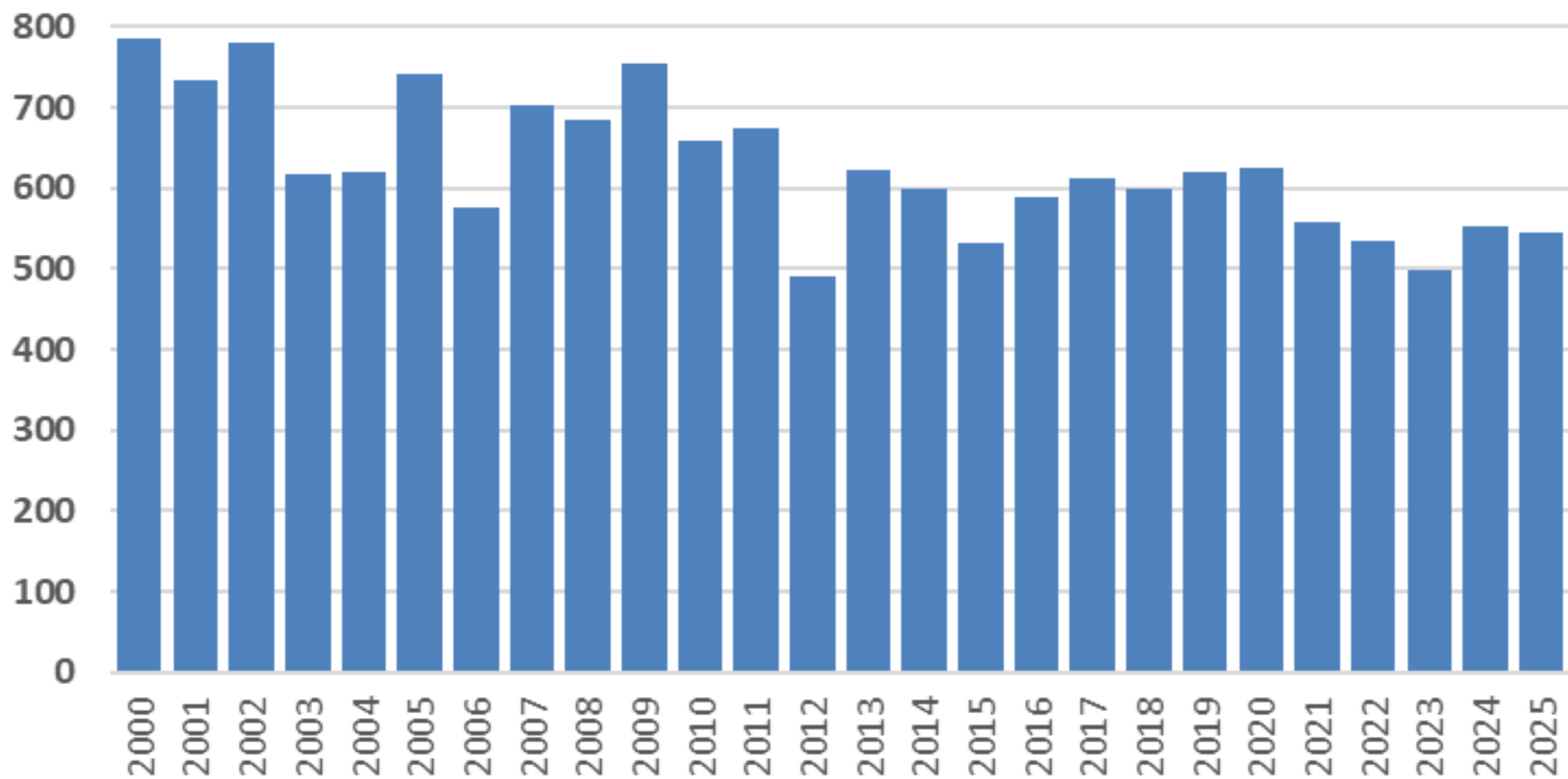
# Ala, 1000 ha Perunan tuotantoala ja tilaluku Suomessa 2000-2025, Luke



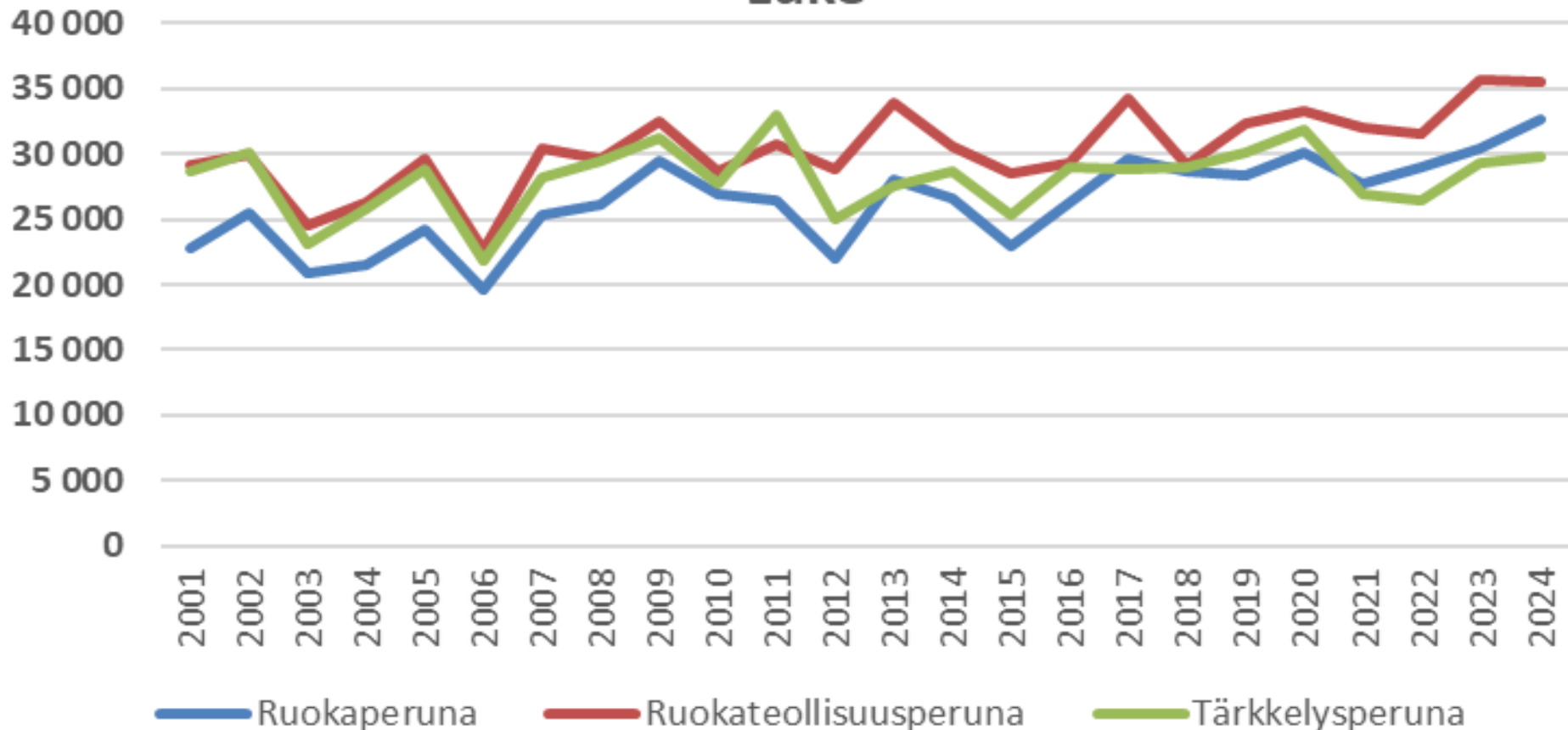
# Tärkkelys- ja ruokateollisuusperunan tilakohtainen viljelyala, ha/tila 2000-2025, Luke



## Perunan kokonaissato 2000-2025, milj. kg, Luke



# Perunan hehtaarisatojen kehitys 2001-2024, Luke



Määrät, milj. kg	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024	2024/2025
<b>Kokonainen peruna 1)</b>							
Ruokaperunan tuotanto*	268,2	264,8	267,9	238,4	240,6	232,5	265,8
Varhaisperunan tuotanto	7,5	9,5	8,4	9,1	10,2	8,2	8,0
Ruokateollisuusperunan tuotanto	85,2	95,4	96,4	91,6	85,8	91,1	97,0
<b>Yhteensä tuotanto</b>	<b>360,9</b>	<b>369,7</b>	<b>372,7</b>	<b>339,1</b>	<b>336,6</b>	<b>331,8</b>	<b>370,8</b>
Ruoka-, varhais- ja rt-perunan vienti**	-18,6	-6,4	-4,2	-15,3	-17,4	-6,7	-12,0
Ruoka-, varhais- ja rt-perunan tuonti	3,7	3,8	9,7	9,6	8,7	9,7	8,9
<b>Tuonti-vienti, netto</b>	<b>-14,9</b>	<b>-2,6</b>	<b>5,5</b>	<b>-5,7</b>	<b>-8,7</b>	<b>3,1</b>	<b>-3,0</b>
<b>Hävikki (ruokaperuna)***</b>	<b>-54,1</b>	<b>-55,6</b>	<b>-58,9</b>	<b>-54,8</b>	<b>-50,5</b>	<b>-47,1</b>	<b>-53,2</b>
<b>Käytettävissä oleva määrä (kokonainen peruna)</b>	<b>291,9</b>	<b>311,5</b>	<b>319,3</b>	<b>278,6</b>	<b>277,3</b>	<b>287,8</b>	<b>314,6</b>
<b>Perunajalosteet 2)</b>							
<b>Perunajalosteiden tuonti ja vienti**</b>							
Perunalastujen tuonti	4,4	4,1	4,0	4,8	5,6	6,2	4,7
Ranskanperunoiden tuonti	19,6	20,4	22,6	26,5	26,9	26,8	25,8
Muiden perunavalmisteiden tuonti	13,7	12,6	8,7	9,2	10,5	8,9	9,5
Perunalastujen vienti	0,4	0,4	0,2	0,2	0,4	0,4	0,3
Ranskanperunoiden vienti	0,1	0,4	0,4	0,4	0,3	0,3	0,2
Muiden perunavalmisteiden vienti	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,4	0,4
<i>Tuonti-vienti, netto, perunalastut</i>	<i>4,0</i>	<i>3,7</i>	<i>3,8</i>	<i>4,6</i>	<i>5,2</i>	<i>5,8</i>	<i>4,3</i>
<i>Tuonti-vienti, netto, ranskanperunat</i>	<i>19,5</i>	<i>20,0</i>	<i>22,2</i>	<i>26,1</i>	<i>26,6</i>	<i>26,5</i>	<i>25,6</i>
<i>Tuonti-vienti, netto, muut</i>	<i>13,6</i>	<i>12,5</i>	<i>8,5</i>	<i>9,0</i>	<i>10,3</i>	<i>8,5</i>	<i>9,1</i>
<b>Perunajalosteiden nettotuonnin määrät tuoreena perunana</b>							
Perunalastut (kerroin 4)	16,0	14,8	15,2	18,4	20,8	23,2	17,3
Ranskanperunat (kerroin 1,9)	37,1	38,0	42,2	49,6	50,5	50,3	48,7
Muut perunavalmisteet^^	13,6	12,5	8,5	9,0	10,3	8,5	9,1
<b>Käyttö perunajalosteissa</b>	<b>66,7</b>	<b>65,3</b>	<b>65,9</b>	<b>77,0</b>	<b>81,6</b>	<b>82,0</b>	<b>75,0</b>
<b>Käytettävissä oleva määrä yhteensä</b>	<b>358,5</b>	<b>376,8</b>	<b>385,1</b>	<b>355,5</b>	<b>359,0</b>	<b>369,7</b>	<b>389,7</b>
<b>Väestömäärä****</b>	<b>5 513 528</b>	<b>5 517 819</b>	<b>5 526 126</b>	<b>5 534 475</b>	<b>5 548 383</b>	<b>5 561 701</b>	<b>5 605 819</b>
<b>Perunan käyttö yhteensä kg/henkilö/v</b>	<b>65,0</b>	<b>68,3</b>	<b>69,7</b>	<b>64,2</b>	<b>64,7</b>	<b>66,5</b>	<b>69,5</b>

Lähteet: \*Luke/satotilastot, \*\*Tullin tilastot, \*\*\*Luke/ruokaperunan tuottajahintatilasto, \*\*\*\*Tilastokeskus (tammikuu), ^Tuonti ja vienti: Heinä-kesäkuu

1) Kokonaiseen perunaan sisältyy myös kotimainen perunan jalostuskäyttö.

2) Tullin tilastoista on otettu mukaan ne perunavalmisteet, jotka ovat sellaisinaan syötäviä. Kotimaiset perunajalosteet sisältyvät käytettävissä olevan kokonaisen perunan määrään.

^^ Tullikoodit 7101000, 20041099 ja 20052080

# Kotimaisen perunantuotannon haasteet

- **Sääolosuhteiden arvaamattomuus**
  - Kevään ja alkukesän kuivuus, mukulanmudostus, rupi
  - Syksyn sateet, nostojen vaikeutuminen, varastotappiot
  - Hallat mahdollisia ilmastomuutoksesta huolimatta
- **Kasvitaudit ja tuholaiset**
  - Perunarutto, uudet ruttokannat, torjunta-ainevalikoiman kaventuminen
  - Virustaudit, uudet virukset (S,M,kierrelehti)
  - Maalevinteiset taudit, maltokaari, bakteeritaudit, rupi
  - Tuholaiset, ankeroiset, koloradonkuoriainen

# Kasvinsuojeluaineiden hyväksymismenettely EU:ssa

- Tehoaineiden uudelleenarviointi on jatkuva prosessi EU:ssa
- Tehoaineet hyväksytään EU-tasolla
- Valmistehyväksynnässä kolme vyöhykettä: pohjoinen, keskinen ja eteläinen
  - Suomi, Ruotsi, Tanska ja Baltian maat kuuluvat samaan pohjoiseen vyöhykkeeseen
- Kemiallisten tehoaineiden väheneminen ja korvautuminen biopohjaisilla aineilla
- EU pyrkii tehostamaan tehoaineiden saatavuutta: vanhojen säännöllisestä uudelleenrekisteröinnistä luopuminen ja vyöhykemenettelyn vahvistaminen

# Varrenhävitysaineet Suomessa

- Mizuki- valmiste ainoa Suomessa hyväksytty valmiste perunan varsiston kemialiseen hävitykseen
- Myös Lidl sallii omien perunantoimittajien käyttää Mizukia toistaiseksi

# Tuholaisaineet Suomessa

- Teppeki (Afinto) rekisteröity 30.11.2027 saakka
  - PFAS-valmiste, mikä on tulevaisuus, rekisteröidäänkö uudelleen?

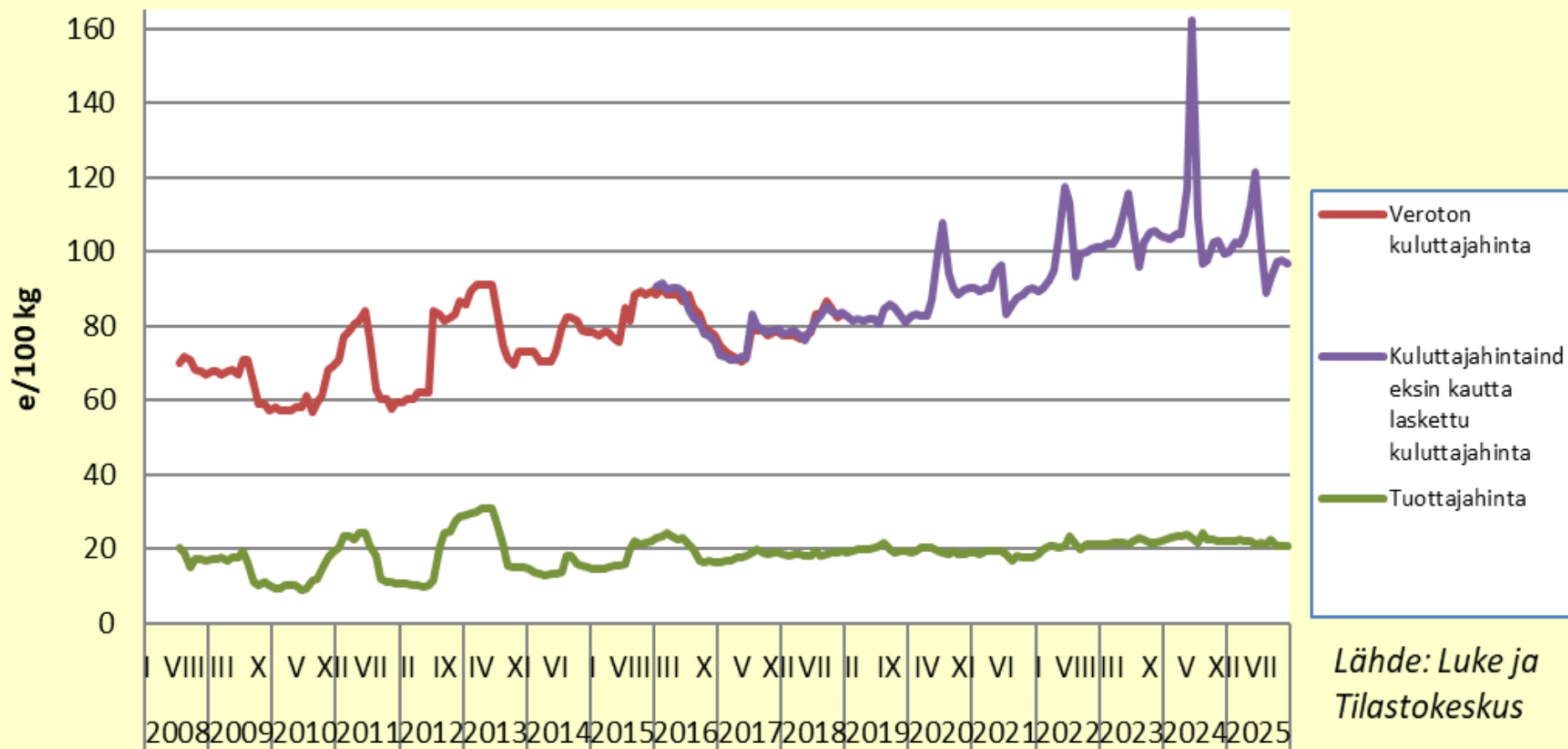
# Kasvitautiaineet Suomessa

- Ranman Top- ja Azuleo-valmisteiden rekisteröinnit ovat päättyneet - käyttö rutontorjuntaan sallittu vielä kasvukaudella 2026
- Lidlin perunantoimittajilla amisulbromi-tehoaineen (Leimay-valmiste) käyttö perunan rutontorjunnassa ei ole sallittu enää kasvukaudella 2026
- Shirlan- valmiste (Signal) rekisteröity 15.4.2027 saakka, Zorvec Enicade 3.3.2028 saakka
  - Molemmat tehoaineet PFAS-valmisteita, mikä on tulevaisuus, rekisteröidäänkö uudelleen?
- Fludioksoniili- tehoaine (Maxim 100 FS) poistumassa lähiaikoina
  - Lopullista päätöstä ei vielä ole tehty

# Kotimaisen perunantuotannon haasteet

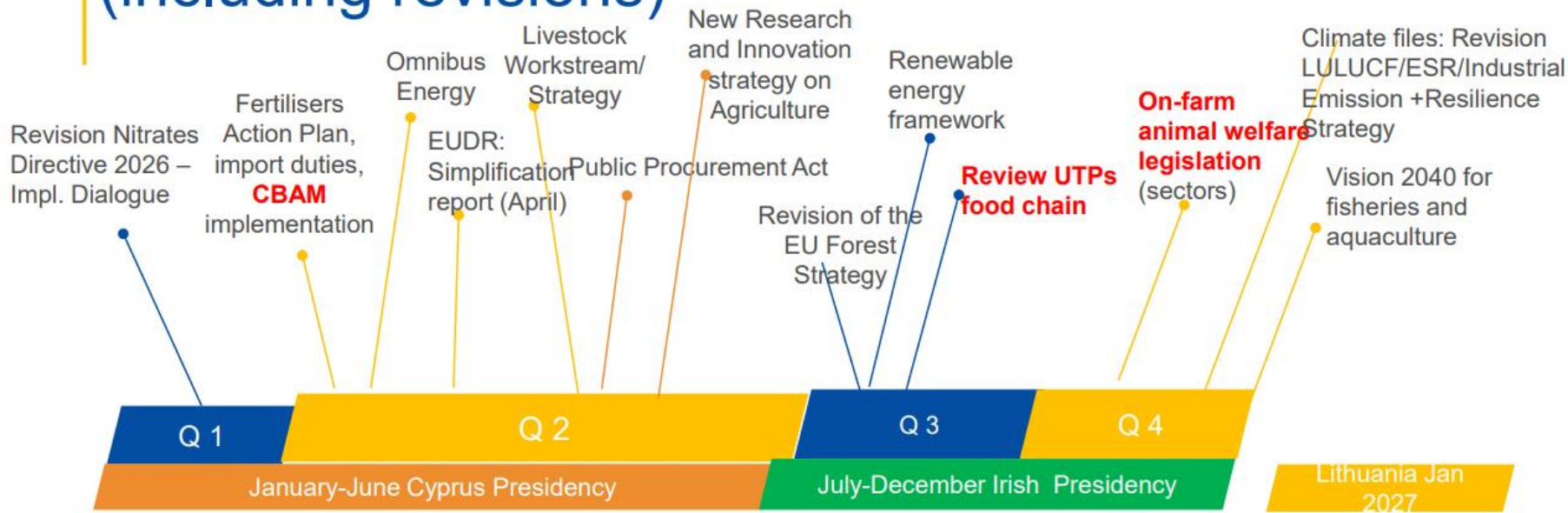
- Taloudelliset, tekniset ja yhteiskunnalliset haasteet
  - Kustannusten nousu, vahva kaupan asema
  - Tiukentuva sääntely ja laatuvaatimukset: EU, Suomi, kaupat
  - Varastoinnin haasteet Suomen oloissa, sähkön hinta
- Maaperän kunto
  - Yksipuolinen viljely, vaikka viljelykiertoon on kiinnitetty huomiota
  - Tiivistyminen, raskaat työkoneet ja märät olosuhteet

# Ruokaperunan veroton kuluttaja- ja tuottajahinta kuukausittain nettokiloille



Lähde: Luke ja  
Tilastokeskus

# What to expect in 2026: at least 14 new proposals (including revisions)



## Council/EP (VDL 1 - 4 proposals):

- NGTs: agreed trilogue Q1 2026
- PRM: trilogue in Q1 2026
- **Animal welfare in transport:** Council but unlikely EP position
- Rice/GSP regulation – agreed trilogue

## Council/EP (VDL 2 - 7 proposals):

- **Position of farmers food supply chain/CMO**
- Wine package: agreed trilogue
- **MFF/CAP post 2027**
- EU Bioeconomy strategy – Council conclusions
- **Environment Omnibus**
- **Food and Food Safety Omnibus Simplification**
- Organic simplification

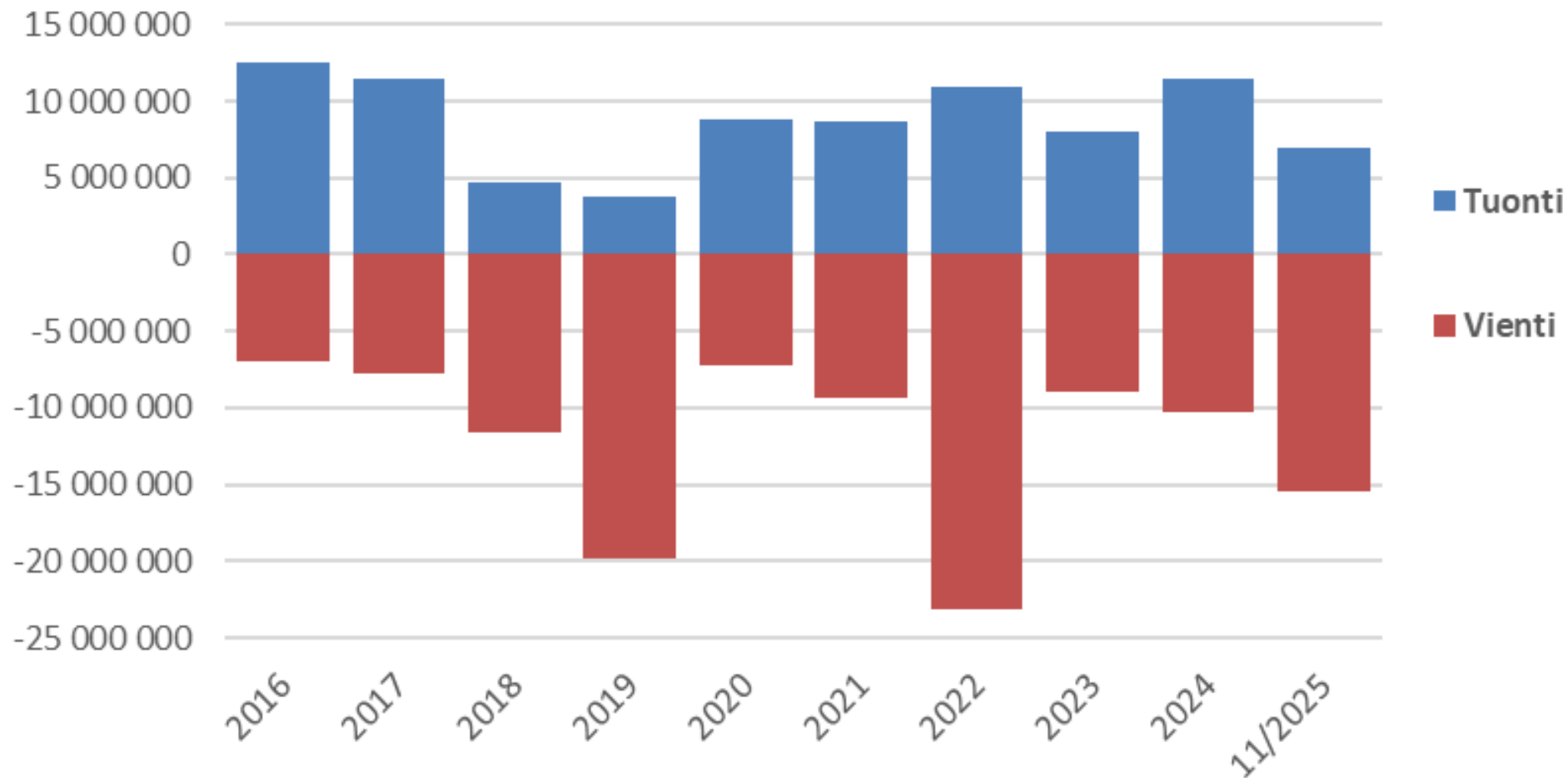
## European Commission work - Ongoing

- Carbon Removals and Carbon Farming/livestock (delegated acts/methodology)
- Agri-Food ETS (2<sup>nd</sup> study)
- **Tobacco: Tobacco Products Directive Public Consultation and IA (Q 3).**
- Flowers: DG ENVI legal interpretation on PPWR packaging rules for pots and plants (Q1 2026)
- Cider and perry: Commission non-IP position
- Honey Directive: EU Honey Platform and MSs full transposition by June 2026

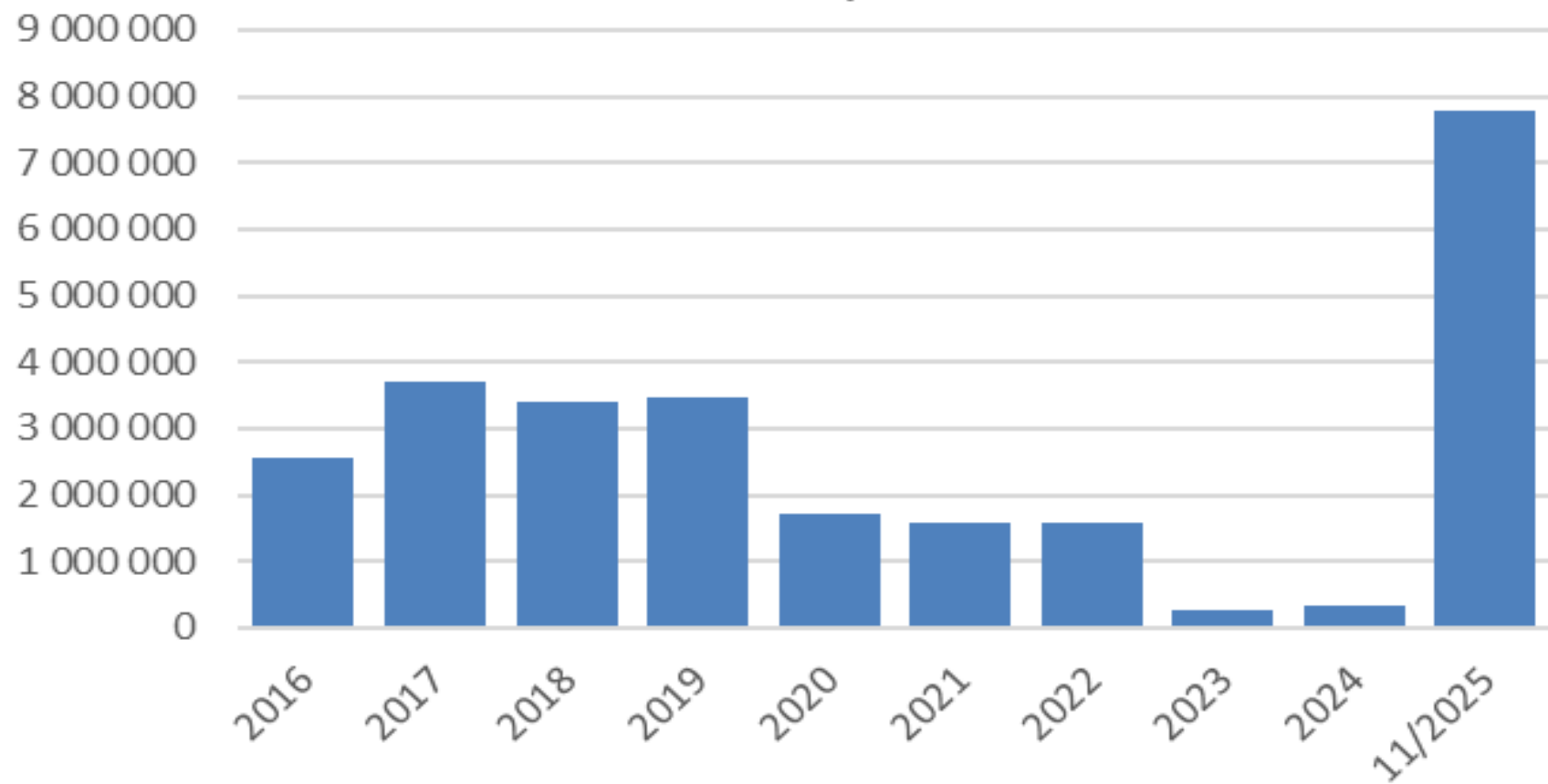
# Kotimaisen perunantuotannon mahdollisuudet

- Pohjoinen sijainti tuo etua
  - Taudinkestävyys, kesän lyhyys ja talven pakkaset
  - Puhdas maaperä
- Teknologiset mahdollisuudet, täsmäviljely
  - Tekniikan kehittyminen tuo uusia mahdollisuuksia täsmäviljelyyn, kustannusten säästö ja ympäristö
  - Tekoäly tautien tunnistuksessa, droonit
  - Autonomiset työkoneet
- **Vienti**
  - Siemen, ruokaperuna, perunatuotteet

# Perunan tuonti- ja vientimäärät, Tulli



# Siemenperunan vientimäärät Suomesta 2016-2025, Tulli



# Kotimaisen perunantuotannon mahdollisuudet

- Jalostusasteen nostaminen ja uudet tuotteet
  - Erikoistärkkelykset, perunaproteiinit
  - Valmisruoat, helppous, nopeus
- Huoltovarmuuden ja lähiruoan korostuminen
  - Erinomainen huoltovarmuuskasvi
  - Kotimaisuutta arvostavat kuluttajat
  - Alhainen hiili- ja vesijalanjälki, tehokas ruoan tuottaja
- Lajikekehitys
  - Taudinkestävyys, käyttötarkoituksen mukaisuus, terveystuoteisuus

# Kiitos!

**Antti Lavonen**

[040 5580512](tel:0405580512)

[antti.lavonen@mtk.fi](mailto:antti.lavonen@mtk.fi)